T003 A HÀM III 86-Kinh Thuyết Xứ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

86. KINH THUYEÁT XÖÙ1

Toâi nghe nhö vaày. Moät thôøi Ñöùc Phaät ñeán nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Toân giaû A-nan vaøo luùc xeá, töø choã ngoài tónh toïa ñöùng daäy, daãn caùc Tyø-kheo nieân thieáu ñi ñeán choã Phaät, cuùi laïy döôùi chaân Phaät roài ngoài qua moät beân. Caùc Tyø-kheo nieân thieáu cuõng cuùi laïy chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Toân giaû A-nan baïch raèng: “Baïch Ñöùc Theá Toân, vôùi caùc Tyø-kheo nieân thieáu naøy, con phaûi quôû traùch nhö theá naøo? Daïy doã nhö theá naøo? Thuyeát phaùp cho hoï nghe nhö theá naøo? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: “Naøy A-nan, oâng haõy noùi veà xöù2 vaø daïy veà xöù cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu oâng noùi veà xöù vaø daïy veà xöù cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh”. Toân giaû A-nan chaép tay höôùng veà Phaät, baïch raèng: “Baïch Theá Toân, nay thaät laø ñuùng thôøi. Baïch Thieän Theä, nay thaät laø ñuùng thôøi. Neáu Theá Toân noùi veà xöù vaø daïy veà xöù cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, con vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu sau khi nghe Theá Toân noùi seõ kheùo leùo thoï trì”. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: “A-nan, caùc oâng haõy laéng nghe, haõy kheùo tö nieäm. Ta seõ phaân bieät roäng raõi cho oâng vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu nghe”. Toân giaû A-nan thoï giaùo, laéng nghe. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm thuû uaån3: saéc thuû uaån, thoï, töôûng, haønh vaø thöùc thuû uaån. Naøy A-nan, naêm thuû uaån naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà naêm thuû uaån naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu noäi xöù: nhaõn xöù, nhó, tyû, thieät, thaân, yù xöù. A-nan, saùu noäi xöù naøy oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu noäi xöù naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu ngoaïi xöù: saéc xöù, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp xöù. A-nan, saùu ngoaïi xöù naøy oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu ngoaïi xöù naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc hoan laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm

1.

Töông ñöông Paøli M.148. Chachakka-suttaö.

2.

Xöù goàm saùu noäi xöù vaø saùu ngoaïi xöù. Paøli: cha ajjhattikaøni aøyatanaøni, cha baøhiraøni aøyatanaøni.

3.

Nguõ thaïnh aám

haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu thöùc thaân4: nhaõn thöùc, nhó, tyû, thieät, thaân, yù thöùc. A-nan, saùu thöùc thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu thöùc thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu xuùc thaân5: nhaõn xuùc, nhó, tyû, thieät, thaân, yù xuùc. A-nan, saùu xuùc thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu xuùc thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc hoan laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu thoï thaân6: nhaõn thoï, nhó, tyû, thieät, thaân, yù thoï. A-nan, saùu thoï thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu thoï thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu töôûng thaân7: nhaõn töôûng, nhó, tyû, thieät, thaân, yù töôûng. A-nan, saùu töôûng thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu töôûng thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu tö thaân 8: nhaõn tö, nhó, tyû, thieät, thaân, yù tö. A-nan, saùu tö thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu tö thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu aùi thaân9: nhaõn aùi, nhó, tyû, thieät, thaân, yù aùi. Naøy A-nan, saùu aùi thaân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu aùi thaân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc hoan laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà saùu giôùi: ñòa giôùi, thuûy, hoûa, phong, khoâng, thöùc giôùi. A-nan, saùu giôùi naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà saùu giôùi naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi sôû sanh phaùp10: ‘Neáu coù caùi naøy thì coù caùi kia, neáu khoâng coù caùi naøy thì khoâng coù caùi kia. Neáu sanh caùi naøy thì sanh caùi kia, neáu dieät caùi naøy thì dieät caùi kia. Duyeân voâ minh, haønh. Duyeân haønh, thöùc. Duyeân thöùc, danh saéc. Duyeân danh saéc, saùu xöù. Duyeân saùu xöù, xuùc. Duyeân xuùc, thoï. Duyeân thoï, aùi. Duyeân aùi, thuû. Duyeân thuû, höõu. Duyeân höõu, sanh. Duyeân sanh, giaø cheát. Neáu voâ minh dieät thì haønh dieät, haønh dieät thì thöùc dieät, thöùc dieät thì danh

saéc dieät, danh saéc dieät thì saùu xöù dieät, saùu xöù dieät thì xuùc dieät, xuùc dieät thì thoï dieät, thoï

4.

Thöùc thaân Paøli: vióóaøòa-kaøya.

5.

Nguyeân Haùn: caùnh laïc thaân Paøli: phassa-kaøya.

6.

Nguyeân Haùn: giaùc thaân Paøli: vedanaø-kaøya.

7.

Töôûng thaân Paøli: saóóaøkaøya.

8.

Tö thaân ; ñoàng nghó vôùi haønh uaån. Paøli: saócetanaø-kaøya.

9.

AÙi thaân Paøli: taòhaø-kaøya.

10.

Nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi phaùp hay
duyeân khôûi, duyeân khôûi phaùp; lyù duyeân khôûi vaø phaùp do duyeân khôûi.
Baûn Paøli khoâng ñeà caäp, nhöng caùc töø töông ñöông laø paæiccasammuppaøda, vaø paæicca-sammuppannaø dhammaø.

dieät thì aùi dieät, aùi dieät thì thuû dieät, thuû dieät thì höõu dieät, höõu dieät thì sanh dieät, sanh dieät thì giaø cheát dieät. A-nan, nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi sôû sanh phaùp naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi sôû sanh phaùp naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán nieäm xöù, quaùn thaân nhö thaân, quaùn thoï, quaùn taâm, quaùn phaùp nhö phaùp. A-nan, boán nieäm xöù naøy oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán nieäm xöù naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán chaùnh ñoaïn11, Tyø-kheo ñoái vôùi phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh, vì ñeå ñoaïn tröø chuùng neân khôûi öôùc muoán, noã löïc haønh, tinh caàn, doác heát taâm, ñoaïn tröø12. Ñoái vôùi caùc phaùp aùc baát thieän chöa sanh, vì ñeå chuùng khoâng phaùt sanh neân khôûi öôùc muoán, noã löïc haønh, tinh caàn, doác heát taâm, ñoaïn tröø. Ñoái vôùi caùc phaùp thieän chöa sanh, vì ñeå cho phaùt sanh neân khôûi öôùc muoán, noã löïc haønh, tinh caàn, doác heát taâm, ñoaïn tröø. Ñoái vôùi caùc phaùp thieän ñaõ sanh, vì ñeå chuùng kieân truï, khoâng bò queân laõng, khoâng bò thoaùi hoùa, ñöôïc boài boå taêng tieán, ñöôïc phaùt trieån roäng raõi, ñöôïc vieân maõn cuï tuùc, neân khôûi öôùc muoán, noã löïc haønh, tinh caàn, doác heát taâm, ñoaïn tröø. A-nan, boán chaùnh ñoaïn naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc

Tyø-kheo nieân thieáu veà boán chaùnh ñoaïn naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán nhö yù tuùc13, Tyø-kheo thaønh töïu duïc ñònh, thieâu ñoát caùc haønh14, tu taäp nhö yù tuùc15, nöông vaøo voâ duïc, nöông vaøo vieãn ly, nöông vaøo dieät, nguyeän ñeán phi phaåm16. Tinh taán ñònh, taâm ñònh cuõng nhö vaäy. Thaønh töïu quaùn ñònh, thieâu ñoát caùc haønh, tu taäp nhö yù tuùc, nöông vaøo doâ vuïc, nöông vaøo vieãn ly, nöông vaøo dieät, nguyeän ñeán phi phaåm. Naøy A-nan, boán nhö yù tuùc naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán nhö yù tuùc naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà Töù thieàn, Tyø-kheo ly duïc, ly aùc baát thieän cho ñeán ñöôïc ñeä Töù thieàn, thaønh töïu an truï. Naøy A-nan, Töù thieàn naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà Töù thieàn naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc hoan laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veàà boán Thaùnh ñeá, Khoå thaùnh ñeá, Taäp, Dieät

11. Boán chaùnh ñoaïn töùc boán chaùnh caàn. Paøli: sammappadhaøna. 12. Khôûi duïc, caàu phöông tieän haønh, tinh caàn, cöû taâm, ñoaïn Tham chieáu, Taäp Dò Moân luaän, Ñaïi 26, tr.391c: khôûi duïc, phaùt caàn, tinh taán, saùch taâm, trì taâm. Paøli: chandaö janeti vaøyamati viriyaö aørabhati cittaö paggaòhati padahati, 13. Boán nhö yù tuùc cuõng noùi laø boán thaàn tuùc. Paøli: cattaro iddhipaødaø. 14. Thieâu chö haønh. Paøli: padhaøna-saökhaøra, xem chuù thích döôùi. 15. Dòch saùt vaên Haùn. Tham chieáu, Taäp Dò Moân luaän, nt.: duïc tam-ma-ñòa ñoaïn haønh (hay thaéng haønh) thaønh töïu thaàn tuùc Paøli: chanda-samaødhi-padhaønaø-saökhaøra-samannaøgataö iddhipaødaö, thaàn tuùc ñöôïc thaønh töïu baèng taùc ñoäng tinh caàn taäp trung vaøo söï (ñoái töôïng) öôùc muoán. 16. Nguyeän chí phi phaåm khoâng roõ yù. So kinh soá 206 ôû sau, cuøng vaán ñeà: y ly, y voâ duïc, y dieät, y xaû, thuù höôùng phi phaåm.

vaø Ñaïo thaùnh ñeá. A-nan, boán Thaùnh ñeá naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán thaùnh ñeá naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán töôûng, Tyø-kheo coù tieåu töôûng, coù ñaïi töôûng, coù voâ löôïng töôûng, coù voâ sôû höõu töôûng17. A-nan, boán töôûng naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán töôûng naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán voâ löôïng, Tyø-kheo taâm ñi ñoâi vôùi Töø bieán maõn moät phöông, thaønh töïu an truï. Cöù nhö theá, hai phöông, ba phöông, boán

phöông, töù duy, treân döôùi bieán khaép taát caû, taâm ñi ñoâi vôùi Töø, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng saân nhueá, khoâng tranh, voâ cuøng roäng lôùn, voâ löôïng, kheùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu an truï. Bi vaø Hyû cuõng vaäy. Taâm ñi ñoâi vôùi Xaû, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng saân nhueá, khoâng tranh, voâ cuøng roäng lôùn, voâ löôïng, kheùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu an truï. A-nan, boáùn voâ löôïng naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán voâ löôïng naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán voâ saéc, Tyø-kheo ñoaïn töø taát caû saéc töôûng, cho ñeán chöùng ñaéc phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, thaønh töïu an truï. A-nan, boán voâ saéc naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán voâ saéc naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán Thaùnh chuûng, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nhaän ñöôïc caùi y thoâ xaáu maø bieát haøi loøng, tri tuùc, khoâng phaûi vì y aùo maø mong thoûa maõn yù mình. Neáu chöa ñöôïc y thì khoâng u uaát, khoâng khoùc than, khoâng ñaám ngöïc, khoâng si daïi. Neáu ñaõ ñöôïc y aùo thì khoâng nhieãm, khoâng tröôùc, khoâng ham muoán, khoâng tham lam, khoâng caát giaáu, khoâng tích tröõ. Khi duøng y thì thaáy roõ tai hoaïn vaø bieát söï xuaát ly. Ñöôïc söï lôïi nhö vaäy vaãn khoâng giaûi ñaõi maø coù chaùnh trí. Ñoù laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni chaân chaùnh an truï nôi Thaùnh chuùng cöïu truyeàn18. Veà aåm thöïc vaø truï xöù cuõng nhö vaäy. Mong muoán ñoaïn töø, vui thích ñoaïn töø, mong muoán tu, vui thích tu. Vò aáy nhaân muoán ñoaïn, vui ñoaïn, muoán tu, vui tu neân khoâng quyù mình, khoâng khinh ngöôøi. Söï lôïi nhö vaäy, khoâng giaûi ñaõi nhöng chaùnh trí. Ñoù goïi laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni chaân chaùnh an truï nôi Thaùnh chuùng cöïu truyeàn.

“A-nan, boán Thaùnh chuûng naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán Thaùnh chuùng naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà boán quaû Sa-moân, Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø- haøm, A-na-haøm, toái thöôïng A-la-haùn quaû. A-nan, boán quaû Sa-moân naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà boán quaû Sa-moân naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh.

17. Xem giaûi thích, Taäp Dò 6, Ñaïi 26, trang 392 a-b. 18. Haùn: cöïu Thaùnh chuûng Taäp Dò (sñd.): coå tích Thaùnh chuùng, Paøli: poraøòe aggaóóe ariyavaöse æhito, ñöùng vöõng trong phaû heä Thaùnh töø ngaøn xöa.

“A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm thuïc giaûi thoaùt töôûng19: töôûng veà voâ thöôøng, töôûng vì voâ thöôøng cho neân khoå, töôûng khoå cho neân

voâ ngaõ, töôûng baát tònh oá loä20, töôûng heát thaûy theá gian khoâng coù gì ñaùng aùi laïc21. A-nan, naêm thuïc giaûi thoaùt naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà naêm thuïc giaûi thoaùt töôûng naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm giaûi thoaùt xöù. Neáu Tyø-kheo, Tyø- kheo-ni chöa giaûi thoaùt thì nhôø ôû ñaây maø taâm ñöôïc giaûi thoaùt22. Neáu chöa taän tröø caùc laäu thì seõ ñöôïc taän tröø hoaøn toaøn. Neáu chöa chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn thì seõ chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn. Theá naøo laø naêm? A-nan, Theá Toân thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe, caùc baäc trí phaïm haïnh cuõng thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe. A-nan, neáu Theá Toân thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe, caùc baäc trí phaïm haïnh cuõng thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe; hoï nghe phaùp roài thaáu hieåu phaùp, thaáu hieåu nghóa, vaø do söï thaáu hieåu phaùp, thaáu hieåu nghóa ñoù neân ñöôïc hoan duyeät, nhaân hoan duyeät maø ñöôïc hoan hyû. Nhaân hoan hyû maø ñöôïc thaân khinh an23. Do thaân khinh an neân ñöôïc caûm thoï laïc. Do caûm thoï laïc neân ñöôïc taâm ñònh. A-nan, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nhaân taâm ñònh neân ñöôïc thaáy nhö thaät, bieát nhö thaät. Do thaáy nhö thaät, bieát nhö thaät neân phaùt sanh söï nhaøm tôûm. Do nhaøm tôûm neân ñöôïc voâ duïc. Do voâ duïc neân ñöôïc giaûi thoaùt. Do giaûi thoaùt maø bieát laø mình giaûi thoaùt, bieát moät caùch nhö thaät raèng ‘Söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa’. A-nan, ñoù laø giaûi thoaùt xöù thöù nhaát. Nhaân ñoù maø neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni chöa ñöôïc giaûi thoaùt, chöa taän tröø caùc laäu thì ñöôïc taän tröø hoaøn toaøn, chöa chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn thì chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn. Laïi nöõa, naøy A-nan, neáu trong tröôøng hôïp Theá Toân khoâng coù thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe, caùc baäc trí phaïm haïnh cuõng khoâng thuyeát phaùp cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nghe, nhöng hoï theo nhöõng ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng taäp vaø ñoïc tuïng roäng raõi. Neáu khoâng ñoïc tuïng roäng raõi nhöõng ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng ñoïc nhöng hoï chæ tuøy theo ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng taäp, noùi laïi roäng raõi cho ngöôøi khaùc nghe. Neáu khoâng noùi roäng raõi cho ngöôøi khaùc nghe nhöõng ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng taäp, nhöng hoï chæ tuøy theo ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng taäp maø tö duy, phaân bieät. Neáu khoâng tö duy phaân bieät nhöõng ñieàu ñaõ nghe, ñaõ tuïng taäp, nhöng hoï chæ thoï trì caùc töôùng tam-muoäi. A-nan, neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni kheùo thoï trì caùc töôùng tam muoäi thì thaáu hieåu phaùp, thaáu hieåu nghóa. Do thaáu hieåu phaùp, thaáu hieåu nghóa neân ñöôïc hoan duyeät. Do hoan duyeät neân hoan hyû. Do hoan hyû neân ñöôïc thaân khinh an. Do thaân khinh an neân ñöôïc caûm thoï laïc. Do caûm thoï laïc neân ñöôïc taâm ñònh. A-nan, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni nhaân taâm ñònh neân ñöôïc thaáy nhö thaät, bieát nhö thaät. Do thaáy nhö thaät, bieát nhö thaät neân phaùt sanh nhaøm tôûm. Do nhaøm tôûm neân ñöôïc voâ duïc. Do voâ duïc neân ñöôïc giaûi thoaùt. Do giaûi thoaùt maø bieát laø mình ñaõ giaûi thoaùt, bieát moät caùch nhö thaät raèng: ‘Söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, ñieàu ñaùng laøm ñaõ

laøm xong, khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa'. Naøy A-nan, ñoù laø giaûi thoaùt xöù thöù naêm, nhaân ñoù maø neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni chöa

19. Thuïc giaûi thoaùt töôûng Xem Taäp Dò Moân luaän 13 (Ñaïi 26 trang 423c): thaønh thuïc giaûi thoaùt töôûng. Paøli: paóca vimutti-paipaøcaniyaø saóóaø: anicca-saóóaø, anicce dukkha-saóóaø, dukkhe anatta- saóóaø, pahaøna-saóóaø (khaùc vôùi caùc baûn Haùn; xem D. 33. Saígìti, muïc Naêm phaùp). 20. Baát tònh oá loä töôûngPaøli: asubha-saóóa; xem theâm chuù thích treân. 21. Hai töôûng sau, Taäp Dò: yeåm nghòch thöïc töôûng, töû töôûng; xem theâm chuù thích treân. 22. Naêm giaûi thoaùt xöù Paøli: paóca vimuttaøyatanaøni. Xem D. 33. Saígìti. 23. Nguyeân Haùn: chæ thaân ôû ñaây theo dòch ngöõ cuûa Taäp Dò sñ ñ. Paøli: passaddha-kaøya.

ñöôïc giaûi thoaùt thì ñöôïc taâm giaûi thoaùt, chöa döùt saïch caùc laäu thì ñöôïc döùt saïch troïn veïn, chöa chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn thì chöùng ñaéc voâ thöôïng Nieát-baøn. A-nan, naêm giaûi thoaùt xöù naøy oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø- kheo nieân thieáu veà naêm giaûi thoaùt xöù naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. "A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm caên, tín, tinh taán, nieäm, ñònh vaø tueä caên. A-nan, naêm caên naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà naêm caên naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. "A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm löïc, tín, tinh taán, nieäm, ñònh, tueä löïc. A-nan, naêm löïc naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà naêm löïc naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. "A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà naêm xuaát yeáu giôùi24. Nhöõng gì laø naêm? A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt duïc moät caùch cöïc kyø maõnh lieät. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt duïc neân taâm khoâng höôùng theo duïc, khoâng vui say duïc, khoâng gaàn guõi vôùi duïc, khoâng quyeát taâm25 nôi duïc. Khi taâm duïc vöøa sanh, töùc thì bò chaùy tieâu, khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc môû roäng ra, bò vöùt boû ñi, khoâng truï nôi duïc, chaùn gheùt, nhaøm tôûm. A-nan, gioáng nhö loâng vaø gaân cuûa con gaø bò ñem quaêng vaøo trong löûa, töùc khaéc chaùy tieâu, khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc môû roäng ra. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû cuõng vaäy, cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt duïc. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt duïc neân taâm khoâng höôùng theo duïc, khoâng vui say trong duïc, khoâng gaàn guõi vôùi duïc, khoâng quyeát taâm nôi duïc. Khi taâm duïc vöøa sanh, töùc thì bò chaùy tieâu, khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc môû roäng ra. Vò aáy vöùt boû, khoâng truï nôi duïc, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï duïc. Vò aáy quaùn saùt voâ duïc, taâm höôùng veà voâ duïc, vui say voâ duïc, gaàn guõi voâ duïc, quyeát taâm nôi voâ duïc, taâm khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng oâ tröôïc, taâm ñöôïc an laïc, raát an laïc, vieãn ly

taát caû duïc, vieãn ly caùc laäu vaø caùc thöù phieàn nhoïc, öu saàu do duïc maø coù, giaûi chuùng, thoaùt chuùng vaø laïi giaûi thoaùt khoûi chuùng. Vò aáy khoâng coøn nhaän laõnh caùc caûm thoï aáy nöõa, töùc caùc caûm thoï sanh ra bôûi duïc. Nhö vaäy, ñoù laø söï xuaát ly khoûi duïc. A- nan, ñoù laø xuaát yeáu giôùi thöù nhaát. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt saân nhueá cöïc kyø maõnh lieät. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt saân nhueá neân taâm khoâng höôùng theo saân nhueá, khoâng vui say trong saân nhueá, khoâng gaàn guõi vôùi saân nhueá, khoâng quyeát taâm nôi saân nhueá. Khi taâm saân nhueá vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra, bò vöùt boû di. Vò aáy khoâng truï nôi saân nhueá, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï saân nhueá. A-nan, gioáng nhö loâng vaø gaân cuûa con gaø bò ñem quaêng vaøo trong löûa, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû cuõng vaäy, cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt saân nhueá. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt saân nhueá neân taâm khoâng höôùng theo nhueá, khoâng vui say nhueá, khoâng quyeát ñònh nôi nhueá. Taâm nhueá vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ ruùt, bò cuoán troøn chöù khoâng nôû roäng ra ñöôïc, bò vöùt boû ñi, vò aáy khoâng an truï nôi nhueá, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï nhueá. Vò aáy quaùn saùt voâ nhueá, taâm höôùng veà voâ nhueá, vui say voâ nhueá, gaàn guõi voâ nhueá, quyeát ñònh nôi voâ nhueá, taâm khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng oâ tröôïc, taâm ñöôïc

24. Naêm xuaát yeáu hay xuaát ly giôùi Paøli: paóca nissaøraòiyaø dhaøtuyo, naêm giôùi haïn caàn phaûi thoaùt ly; xem D. 33 Saígìti. 25. Nguyeân Haùn: baát tín giaûi Taäp Dò Moân, sñd. tr.427c: voâ thaéng giaûi; Paøli (D 33) na vimuccati.

an laïc, raát an laïc, vieãn ly duïc nhueá, vieãn ly caùc laäu vaø caùc thöù phieàn nhoïc, öu saàu do nhueá maø coù, thoaùt chuùng, giaûi chuùng vaø laïi giaûi thoaùt khoûi chuùng. Vò aáy khoâng coøn nhaän laõnh caûm thoï naøy nöõa, töùc caûm thoï sanh ra bôûi nhueá. Nhö vaäy, ñoù laø söï xuaát ly khoûi nhueá. A- nan, ñoù laø xuaát yeáu giôùi thöù hai. Laïi nöõa, A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt moät caùch cöïc kyø maõnh lieät naõo haïi. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt haïi neân taâm khoâng höôùng theo haïi, khoâng vui say haïi, khoâng gaàn guõi vôùi haïi, khoâng quyeát ñònh nôi haïi. Khi taâm haïi vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng truï nôi haïi, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï naõo haïi. A-nan, gioáng nhö loâng vaø gaân cuûa con gaø bò ñem quaêng vaøo trong löûa, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû cuõng vaäy, cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt naõo haïi. Vò aáy do cöïc kyø quaùn saùt naõo haïi neân taâm khoâng höôùng theo haïi, khoâng vui say haïi, khoâng gaàn guõi vôùi haïi, khoâng quyeát ñònh nôi haïi. taâm haïi vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ ruùt, bò cuoán troøn chöù khoâng nôû roäng ra ñöôïc, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng an truï nôi haïi, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï haïi. Vò aáy quaùn saùt voâ haïi, taâm höôùng veà voâ haïi,

vui say voâ haïi, gaàn guõi voâ haïi, quyeát ñònh nôi voâ haïi, taâm khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng oâ tröôïc, taâm ñöôïc an laïc, raát an laïc, vieãn ly duïc haïi, vieãn ly caùc laäu vaø caùc thöù phieàn nhoïc, öu saàu do haïi maø coù, thoaùt chuùng, giaûi chuùng vaø laïi giaûi thoaùt khoûi chuùng. Vò aáy khoâng coøn nhaän laõnh caûm thoï naøy nöõa, töùc caûm thoï sanh ra bôûi haïi. Nhö vaäy, ñoù laø söï xuaát ly khoûi haïi. A-nan, ñoù laø xuaát yeáu giôùi thöù ba. Laïi nöõa, A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt saéc cöïc kyø maõnh lieät. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt saéc neân taâm khoâng höôùng theo saéc, khoâng vui say trong saéc, khoâng gaàn guõi vôùi saéc, khoâng quyeát ñònh nôi saéc. Khi taâm saéc vöøa sanh, töùc thì bò chaùy tieâu, bò khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng truï nôi saéc, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï saéc. A-nan, gioáng nhö loâng vaø gaân cuûa con gaø bò ñem quaêng vaøo trong löûa, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû cuõng vaäy, cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt saéc. Vò aáy do cöïc kyø quaùn saùt saéc neân taâm khoâng höôùng theo saéc, khoâng vui say saéc, khoâng gaàn guõi vôùi saéc, khoâng quyeát ñònh nôi saéc. Taâm saéc vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ ruùt, bò cuoán troøn chöù khoâng nôû roäng ra ñöôïc, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng an truï nôi saéc, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï saéc. Vò aáy quaùn saùt voâ saéc, taâm höôùng veà voâ saéc, vui say voâ saéc, gaàn guõi voâ saéc, quyeát ñònh nôi voâ saéc, taâm khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng oâ tröôïc, taâm ñöôïc an laïc, raát an laïc, vieãn ly duïc saéc, vieãn ly caùc laäu vaø caùc thöù phieàn nhoïc, öu saàu do saéc maø coù, thoaùt chuùng, giaûi chuùng vaø laïi giaûi thoaùt khoûi chuùng. Vò aáy khoâng coøn nhaän laõnh caûm thoï naøy nöõa, töùc caûm thoï sanh ra bôûi saéc. Nhö vaäy, ñoù laø söï xuaát ly khoûi saéc. A-nan, ñoù laø xuaát yeáu giôùi thöù tö. Laïi nöõa, A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû heát söùc thaän troïng kheùo leùo, quaùn saùt töï thaân moät caùch cöïc kyø maõnh lieät. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt töï thaân neân taâm khoâng höôùng theo töï thaân, khoâng vui say trong töï thaân, khoâng gaàn guõi vôùi töï thaân, khoâng quyeát ñònh nôi töï thaân. Khi töï thaân vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ heùo, co ruùt laïi, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng truï nôi thaân, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï töï thaân. A-nan, gioáng nhö loâng vaø gaân cuûa con gaø bò ñem quaêng vaøo trong löûa, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ, bò cuoán troøn laïi chöù khoâng ñöôïc nôû roäng ra. A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû cuõng vaäy, cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt töï thaân. Vò aáy do cöïc kyø maõnh lieät quaùn saùt töï thaân neân taâm khoâng höôùng theo thaân, khoâng vui say thaân, khoâng quyeát ñònh nôi thaân. Töï thaân vöøa sanh, töùc khaéc bò chaùy tieâu, bò khoâ ruùt, bò cuoán troøn chöù khoâng nôû roäng ra ñöôïc, bò vöùt boû ñi. Vò aáy khoâng an truï nôi thaân, chaùn gheùt, nhaøm tôûm, cheá ngöï thaân. Vò

aáy quaùn saùt voâ thaân, taâm höôùng veà voâ thaân, vui say voâ thaân, gaàn guõi voâ thaân, quyeát ñònh voâ thaân, taâm khoâng bò chöôùng ngaïi, khoâng oâ tröôïc, taâm ñöôïc an laïc, raát an laïc; vieãn ly duïc thaân, vieãn ly caùc laäu vaø caùc thöù

phieàn nhoïc, öu saàu do thaân maø coù, thoaùt chuùng, giaûi chuùng vaø laïi giaûi thoaùt khoûi chuùng. Vò aáy khoâng coøn nhaän laõnh caûm thoï naøy nöõa, töùc caûm thoï sanh ra bôûi thaân. Nhö vaäy, ñoù laø söï xuaát ly khoûi thaân. A-nan, ñoù laø xuaát yeáu giôùi thöù naêm. A-nan, naêm xuaát yeáu giôùi naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu veà naêm xuaát yeáu giôùi naøy, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà baûy taøi saûn, tín, giôùi, taøm, quyù, vaên, thí vaø tueä taøi. A-nan, baûy taøi saûn naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy baûy taøi saûn naøy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà baûy löïc, tín, tinh taán, taøm, quyù, nieäm, ñònh, tueä löïc. A-nan, baûy löïc naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy baûy löïc naøy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà baûy giaùc chi, nieäm, traïch phaùp, tinh taán, hyû, khinh an26, ñònh, xaû giaùc chi. A-nan, baûy giaùc chi naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø- kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy baûy giaùc chi naøy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh. “A-nan, tröôùc kia Ta ñaõ noùi cho oâng nghe veà Thaùnh ñaïo taùm chi, chaùnh kieán, chaùnh tö duy27, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh tinh taán28, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù laø taùm. A-nan, Thaùnh ñaïo taùm chi naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy taùm chi Thaùnh ñaïo naøy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu haønh phaïm haïnh”. Luùc aáy, Toân giaû A-nan chaép tay höôùng veà Phaät, baïch raèng: “Baïch Theá Toân, thaät laø kyø dieäu, thaät laø hy höõu! Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi veà xöù vaø daïy veà xöù cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu”. Ñöùc Theá Toân baûo: “Naøy A-nan, thaät vaäy, thaät vaäy! Thaät laø kyø dieäu, thaät laø hy höõu, Ta noùi veà xöù vaø daïy veà xöù cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Naøy A-nan, neáu oâng laïi hoûi veà ñaûnh phaùp vaø ñaûnh phaùp thoái 29 töø nôi Nhö Lai thì oâng heát söùc tin töôûng, hoan hyû ñoái vôùi Nhö Lai”. Baáy giôø Toân giaû A-nan chaép tay höôùng veà Phaät, baïch raèng: “Baïch Theá Toân, nay thaät ñuùng thôøi. Baïch Thieän Theä, nay thaät ñuùng thôøi. Neáu Theá Toân noùi vaø daïy veà ñaûnh phaùp vaø ñaûnh phaùp thoái cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu thì con vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu töø Ñöùc Theá Toân nghe xong seõ kheùo leùo thoï trì”. Ñöùc Theá Toân baûo: “Naøy A-nan, caùc oâng haõy laéng nghe. Haõy kheùo töï nieäm. Ta seõ noùi veà ñaûnh phaùp vaø ñaûnh phaùp thoái cho oâng vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu nghe”. Toân giaû A-nan vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu thoï trì laéng nghe.

26.

Ngöyeân Haùn: töùc
27.
Nguyeân Haùn: chaùnh chí
28.
Nguyeân Haùn: chaùnh phöông tieän
29.
Ñaûnh phaùp ñaûnh phaùp thoái Paøli khoâng coù. Tham khaûo,
Tì-baø-sa 6 (No.1545, Ñaïi 27, trang 25 c): “Ví nhö ñænh nuùi”.
Ñöùc Theá Toân baûo raèng30: “A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû chaân thaät, nhaân nôi taâm tö nieäm31, tö löông, kheùo quaùn saùt, phaân bieät veà voâ thöôøng, khoå, khoâng, phi ngaõ. Vò aáy khi tö nieäm nhö vaäy, tö löông nhö vaäy, kheùo quaùn saùt, phaân bieät nhö vaäy, lieàn phaùt sanh nhaãn, phaùt sanh laïc, phaùt sanh duïc, töùc mong caàu nghe, mong caàu nieäm, mong caàu quaùn32. Naøy A-nan, aáy goïi laø ñaûnh phaùp. “A-nan, neáu ñöôïc ñaûnh phaùp naøy nhöng laïi maát ñi, suy thoaùi, khoâng tu thuû hoä, khoâng taäp tinh taán, naøy A-nan, aáy goïi laø ñaûnh phaùp thoái 33. Cuõng vaäy, ñoái vôùi thöùc noäi xöù, thöùc ngoaïi xöù, xuùc, thoï, töôûng, tö, aùi, giôùi, nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi phaùp34 cuõng nhö vaäy. “A-nan, Ña vaên Thaùnh ñeä töû ñoái vôùi nhaân duyeân khôûi vaø nhaân duyeân khôûi phaùp naøy maø tö nieäm, tö löông, kheùo quaùn saùt, phaân bieät veà voâ thöôøng, khoå, khoâng, phi ngaõ, vò aáy khi tö nieäm nhö vaäy, tö löông nhö vaäy, kheùo quaùn saùt, phaân bieät nhö vaäy neân phaùt sanh nhaãn, phaùt sanh laïc, phaùt sanh duïc, töùc mong caàu nghe, mong caàu nieäm, mong caàu quaùn. A-nan, ñoù goïi laø ñaûnh phaùp. “A-nan, neáu ñöôïc ñaûnh phaùp naøy nhöng laïi maát ñi, suy thoaùi, khoâng tu thuû hoä, khoâng taäp tinh taán, naøy A-nan, aáy goïi laø ñaûnh phaùp thoái. A-nan, ñaûnh phaùp vaø ñaûnh phaùp thoái naøy, oâng haõy noùi ñeå daïy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu. Neáu noùi vaø daïy ñaûnh phaùp vaø ñaûnh phaùp thoái naøy cho caùc Tyø-kheo nieân thieáu, hoï seõ ñöôïc an oån, ñöôïc söùc löïc, ñöôïc an laïc, thaân taâm khoâng phieàn nhieät, troïn ñôøi tu phaïm haïnh. “A-nan, Ta ñaõ noùi veà xöù, daïy veà xöù, veà ñaûnh phaùp, ñaûnh phaùp thoái cho caùc oâng nghe, nhö vò Toân sö vì ñeä töû neân khôûi loøng ñaïi töø aùi, laân nieäm, maãn thöông maø mong caàu söï thieän lôïi vaø höõu ích, mong caàu an oån, khoaùi laïc. Ta ñaõ thöïc hieän nhö vaäy, caùc oâng cuõng neân töï chính mình thöïc hieän. Haõy ñeán nôi röøng vaéng, nôi nuùi röøng, döôùi goác caây, choã an tónh khoâng nhaøn, tónh toïa tö duy, khoâng ñöôïc phoùng daät, sieâng naêng tinh taán, ñöøng ñeå aân haän veà sau. Ñaây laø lôøi giaùo saéc cuûa Ta, laø lôøi huaán thò cuûa Ta”. Phaät thuyeát nhö vaäy. Toân giaû A-nan vaø caùc Tyø-kheo nieân thieáu nghe lôøi Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh. Uaån, noäi, ngoaïi, thöùc, xuùc, Thoï, töôûng, tö, aùi, giôùi; Nhaân duyeân, nieäm, chaùnh ñoaïn, Nhö yù, thieàn, ñeá töôûng, Voâ löôïng, voâ saéc chuûng, Sa-moân quaû, giaûi thoaùt, Xöù, caên, löïc, xuaát yeáu,

30. Ñoaïn naøy, veà ñaûnh phaùp ñöôïc daãn trong Tì-baø-sa 6 (Ñaïi 27, trang 26 c) vôùi moät ít dò bieät. Xem caùc chuù thích döôùi. 31. Tì-baø-sa ñd. nt.: “ñoái vôùi naêm

thuû uaån, trong phaùp duyeân sanh...” 32. Sñ: “... coù nhaãn, coù kieán, coù duïc laïc, coù haønh giaûi...” veà nhaãn phaùp, Caâu-xaù 23 (No.1558, Ñaïi 29, trang 119 c): “ñoái vôùi boán Dieäu ñeá coù khaû naêng chaáp nhaän”. 33. Phaùt trí 1 (No.1554, Ñaïi 26, trang 918 c) Tyø-baø-sa 6 (Ñaïi 27, trang 27 a-b): ñaûnh ñoïa do ba nguyeân nhaân sau khi ñaõ ñaït ñeán ñaûnh: Khoâng thaân caän thieän só, khoâng thính vaên chaùnh phaùp, khoâng nhö lyù taùc yù. 34. Baûn Haùn, vaên maïch khoâng chaët cheõ, neân hieåu laø “cuõng nhö ñoái vôùi naêm thuû uaån ôû treân, thöùc... cuõng vaäy”.

Taøi, löïc, giaùc, ñaïo, danh35.

35. Baøi tuïng naøy toùm taét caùc vaán ñeà ñöôïc noùi ñeán trong kinh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.